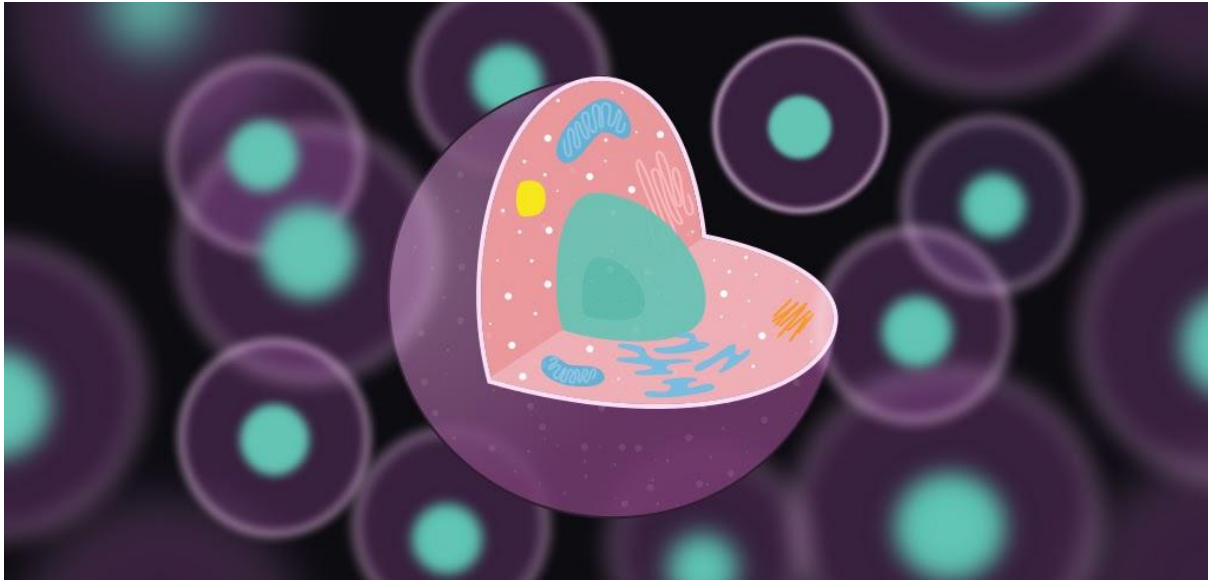

การเสริมสร้างวินัย คุณธรรม จริยธรรม และการป้องกันการ
การทุจริตให้แก่พนักงาน เจ้าหน้าที่ และประชาชน

สำนักปลัด

งานกฎหมายและคดี

องค์การบริหารส่วนตำบลชัยชุมพล

www.chaijumphon.go.th

๑. กฎหมายใหม่

พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติให้สมาชิกสภาท้องถิ่นต้องมาจากการเลือกตั้ง และผู้บริหารท้องถิ่นให้มาจากการเลือกตั้งหรือมาจากความเห็นชอบของสภาท้องถิ่น หรือกรณีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษจะมาโดยวิธีอื่นก็ได้ แต่ต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยคุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้งและผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง รวมทั้งหลักเกณฑ์และวิธีการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งต้องคำนึงถึงเจตนารมณ์ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตตามแนวทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ จึงได้มีการปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นเพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ

พระราชบัญญัติฯ กำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีหน้าที่และอำนาจในการจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น โดยคณะกรรมการการเลือกตั้งจะจัดการเลือกตั้งเอง หรือจะมอบหมายให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดการเลือกตั้ง หรือจะมอบหมายให้หน่วยงานอื่นของรัฐซึ่งมิใช่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการแทนก็ได้ แต่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการจัดการเลือกตั้งตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งหรือหน่วยงานอื่นของรัฐที่จัดการเลือกตั้งร้องขอ

ในส่วนคุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้งนั้น มีการปรับเปลี่ยนอายุของผู้มีสิทธิเลือกตั้งจากเดิมที่จะต้องไม่ต่ำกว่า ๑๘ ปีบริบูรณ์ในวันที่ ๑ มกราคมของปีที่มีการเลือกตั้ง เป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า ๑๘ ปีในวันเลือกตั้ง ส่วนคุณสมบัติอื่นๆ เช่น การมีสัญชาติไทย หรือแปลงสัญชาติมาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปี การมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตเลือกตั้งมาแล้วเป็นเวลา ติดต่อกันไม่น้อยกว่า ๑ ปีนับถึงวันเลือกตั้งนั้นยังคงเป็นไปตามแนวทางเดิม

สำหรับการออกเสียงลงคะแนนของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง กฎหมายได้กำหนดระยะเวลาการออกเสียงลงคะแนนในวันเลือกตั้งเริ่มตั้งแต่เวลา ๐๘.๐๐ น. ถึงเวลา ๑๗.๐๐ น. และในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ผู้มีสิทธิเลือกตั้งจะต้องแสดงบัตรประจำตัวประชาชน บัตรหรือหลักฐานอื่นใดของทางราชการหรือหน่วยงานของรัฐที่มีรูปถ่ายและหมายเลขบัตรประจำตัวประชาชน แต่ในกรณีบัตรประจำตัวประชาชนนั้น แม้ว่าจะหมดอายุแล้วก็ยังสามารนำไปใช้ในการแสดงตนเพื่อออกเสียงลงคะแนนได้ กรณีของคนพิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้สูงอายุ หากโดยลักษณะทางกายภาพไม่สามารถทำเครื่องหมายลงในบัตรเลือกตั้งได้ สามารถให้บุคคลอื่นหรือกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งกระทำแทนได้ ภายใต้เงื่อนไขว่าจะต้องกระทำด้วยความยินยอมและเป็นไปตามเจตนาของบุคคลเหล่านั้น ทั้งนี้ ให้ถือว่าเป็นการลงคะแนนโดยตรงและลับ

เมื่อถึงเวลาปิดหีบเลือกตั้ง การนับคะแนน จะกระทำโดยเปิดเผย ณ ที่เลือกตั้งของแต่ละหน่วยเลือกตั้ง และเมื่อการนับคะแนนและรวมผลการนับคะแนน ณ ที่เลือกตั้งเสร็จสิ้นแล้ว คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งจะประกาศผลการนับคะแนนของหน่วยเลือกตั้ง จำนวนผู้บัตรเลือกตั้งทั้งหมด จำนวนบัตรเลือกตั้งที่ใช้ และจำนวนบัตรเลือกตั้งที่เหลือ และท้ายที่สุดเมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งตรวจสอบเบื้องต้นแล้วมีเหตุอันควรเชื่อว่าผลการเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม กฎหมายกำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งต้องประกาศผลการเลือกตั้งภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันเลือกตั้ง

หากผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งและมีได้แจ้งเหตุที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้ง หรือแจ้งแล้วแต่เหตุนั้นไม่ใช่เหตุอันสมควร ผู้นั้นจะถูกจำกัดสิทธิบางประการตามกฎหมาย เช่น สิทธิในการสมัครรับเลือกตั้ง เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น หรือสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา กำนันและผู้ใหญ่บ้าน สิทธิในการเข้าชื่อขอให้ถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น เป็นต้น ซึ่งการจำกัดสิทธินี้จะมีระยะเวลา ๒ ปี นับแต่วันเลือกตั้งครั้งที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

กรณีพบว่าการเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่ตนมีสิทธิเลือกตั้งหรือที่ตนสมัครรับเลือกตั้ง มิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม หรือไม่ชอบด้วยกฎหมายภายในเขตเลือกตั้งของตน ผู้มีสิทธิเลือกตั้งหรือผู้สมัครสามารถยื่นคัดค้านต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง ได้ตั้งแต่วันที่ประกาศให้มีการเลือกตั้งจนถึง ๓๐ วัน นับแต่วันประกาศผลการเลือกตั้ง ยกเว้นกรณีเรื่องค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งและการยื่นบัญชีรายรับรายจ่ายในการเลือกตั้งของผู้สมัคร จะต้องยื่นคัดค้านต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง ตั้งแต่วันเลือกตั้งจนถึง ๑๘๐ วัน และกรณีที่จะคัดค้านการนับคะแนนให้คัดค้านในระหว่างเวลายังนับคะแนนไม่แล้วเสร็จ หรือถ้าคัดค้านการรวมคะแนนก็ให้คัดค้านก่อนประกาศผลการนับคะแนนที่หน่วยเลือกตั้ง

พระราชบัญญัตินี้ยังได้กำหนดข้อห้ามและบทลงโทษไว้สำหรับการกระทำผิดกฎหมายเลือกตั้ง เช่น การห้ามย้ายบุคคลเข้ามาในทะเบียนบ้านเพื่อประโยชน์ในการเลือกตั้งโดยมิชอบ ซึ่งในบทสันนิษฐานว่ามีการย้ายบุคคลเข้ามาในทะเบียนบ้านเพื่อประโยชน์ในการเลือกตั้งโดยมิชอบนั้น ได้มีการลดจำนวนบุคคลที่ไม่มีชื่อสกุลเดียวกับเจ้าบ้านซึ่งย้ายเข้ามาในทะเบียนบ้านจากเดิมตั้งแต่ ๑๐ คนขึ้นไปเหลือเพียงตั้งแต่ ๕ คนขึ้นไปก็ให้สันนิษฐานว่าเป็นการย้ายเข้ามาโดยมิชอบ การห้ามซื้อสิทธิขายเสียง การห้ามใช้บัตรอื่นที่ไม่ใช่บัตรเลือกตั้ง ที่ได้รับจากกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งเพื่อการออกเสียงลงคะแนน การห้ามการขัดขวางหน่วงเหนี่ยว ไม่ให้ความสะดวกในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การห้ามกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งจงใจนับบัตรเลือกตั้ง อ่านบัตรเลือกตั้ง นับคะแนนเลือกตั้ง รวมคะแนนเลือกตั้งให้ผิดไปจากความจริง หรือกระทำการใดให้บัตรเลือกตั้งชำรุดเสียหายหรือให้เป็นบัตรเสีย หรือกระทำบัตรเสียเป็น บัตรที่ใช้ได้ หรือทำรายงานการเลือกตั้งผิดไปจากความจริง การห้ามการสมัครรับเลือกตั้งโดยรู้ถือว่าตนเอง ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามในการสมัครรับเลือกตั้ง การห้ามเจ้าหน้าที่ของรัฐใช้ตำแหน่งหน้าที่กระทำการใด ๆ อันเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ผู้สมัคร การที่ผู้สมัครไม่ยื่นบัญชีรายรับและรายจ่ายต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในระยะเวลาที่กำหนด หรือจงใจ ยื่นเอกสารหรือหลักฐานไม่ถูกต้องครบถ้วน เป็นต้น

นอกจากนี้ ยังได้มีการกำหนดระยะเวลาที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งจะสามารถหาเสียงเลือกตั้งได้โดยแตกต่างกันออกไปตามสาเหตุที่ทำให้มีการเลือกตั้ง เช่น กรณีการเลือกตั้งอันเนื่องมาจากครบวาระหรือครบอายุ ให้กระทำได้ตั้งแต่ ๑๘๐ วันก่อนวันครบวาระหรือครบอายุจนถึงเวลา ๑๘.๐๐ นาฬิกาของวันก่อนวันเลือกตั้ง หรือกรณีที่เป็นการเลือกตั้งอันเนื่องมาจากตำแหน่งว่างลงอันมิใช่เพราะเหตุครบวาระหรือครบอายุ ให้กระทำได้ตั้งแต่วันที่ตำแหน่งว่างลงจนถึงเวลา ๑๘.๐๐ นาฬิกา ของวันก่อนวันเลือกตั้ง เป็นต้น

๒. ข้อหาหรือคำพิพากษาที่น่าสนใจ

เรื่องใกล้ตัวของผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น ที่บางครั้งอาจไม่ทันได้ตระหนักว่า การลงรูปและชื่อของตนในเอกสารของทางราชการ เช่น ในสื่อการเรียนการสอนต่าง ๆ เป็นข้อห้ามตามแนวทางปฏิบัติของกระทรวงมหาดไทยที่มีให้ระบุข้อความหรือรูปภาพ หรือระบุชื่อหรือสัญลักษณ์อื่นใด ในวัสดุสิ่งของที่ได้รับเงินสนับสนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพราะถือเป็นการประชาสัมพันธ์ส่วนบุคคล ที่ไม่อาจใช้งบประมาณของทางราชการได้ หรืออาจเรียกว่า เป็นการโฆษณาแฝง

เกิดกรณีพิพาทขึ้น เช่น มีการลงรูปผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด แห่งหนึ่ง (อบจ.) ในสื่อการเรียนการสอนคือหนังสือเรียน ในส่วนปกในด้านหน้าและด้านหลังของหนังสือ ตามโครงการจัดหาสื่อการเรียนรู้ให้สถานศึกษา โดยได้มีการจัดทำบันทึกข้อตกลงการซื้อ ซึ่งคณะกรรมการตรวจรับพัสดุจะต้องตรวจรับตามข้อตกลงการซื้อดังกล่าว หากต่อมาสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินได้พักท้วงว่า การเบิกจ่ายเงินดังกล่าวไม่ถูกต้องตามระเบียบและไม่ปฏิบัติตามหนังสือเวียนของกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๘๐๘.๒/ว ๒๐๒๕ ลงวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๕๙ และที่ มท ๐๘๐๘.๒/ว ๓๔๗๕ ลงวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๐ ซึ่งห้ามมิให้มีการประชาสัมพันธ์ส่วนตัวผู้บริหารและสมาชิกสภาท้องถิ่นในวัสดุสิ่งของซึ่งรวมถึงหนังสือที่ใช้เงินจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และยังเป็นการตรวจรับพัสดุที่ไม่ตรงตามบันทึกข้อตกลงการซื้อด้วย

ผู้ว่าราชการจังหวัดจึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบละเมิด ผู้เกี่ยวข้อง ซึ่งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงฯ มีความเห็นว่า การกระทำดังกล่าวไม่ได้มีเจตนาประชาสัมพันธ์ส่วนตัว เป็นเพียงการประชาสัมพันธ์โครงสร้างฝ่ายบริหารและสมาชิกสภาท้องถิ่น และการพิมพ์รูปไม่ได้เสียค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น ประกอบกับได้มีการแจกจ่ายหนังสือให้กับเขตพื้นที่การศึกษาใช้ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์แล้ว จึงไม่เกิดความเสียหายและไม่มีผู้ใดต้องรับผิดชอบ ผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นชอบด้วยจึงรายงานกรมบัญชีกลาง

แต่กรมบัญชีกลาง เห็นว่ากรมการตรวจรับพัสดุทำการตรวจรับโดยไม่ถูกต้อง ตามบันทึกข้อตกลงการซื้อ ที่ไม่ได้มีการระบุว่า มีรูปผู้บริหารและสมาชิกสภา อบจ. ในหนังสือ และยังเป็นการไม่ปฏิบัติตามหนังสือเวียนของกระทรวงมหาดไทยในเรื่องดังกล่าว เป็นเหตุให้ อบจ. ได้รับความเสียหาย คณะกรรมการตรวจรับพัสดุจึงต้องชดใช้ค่าเสียหาย นายก อบจ. จึงมีคำสั่งให้กรมการตรวจรับพัสดุชดใช้ค่าเสียหายตามส่วนแห่งความรับผิดชอบของตนตามที่กรมบัญชีกลางกำหนด (ยกเว้นกรมการที่เป็นตัวแทนประชาคมหมู่บ้านซึ่งกรมบัญชีกลาง เห็นว่าไม่มีความรู้ความเข้าใจระเบียบหลักเกณฑ์ของทางราชการ จึงไม่ต้องรับผิดชอบ) อันเป็นที่มาให้กรมการตรวจรับพัสดุจำนวน ๓ ราย ซึ่งได้อุทธรณ์คำสั่งแล้วแต่ถูกยกอุทธรณ์ จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองเพื่อขอให้เพิกถอนคำสั่งที่ให้ตนชดใช้ค่าเสียหายดังกล่าว

ประเด็นในคดี คือ การลงรูปและชื่อผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ตรงส่วนปกในของหนังสือ โดยไม่ได้เสียค่าใช้จ่ายเพิ่ม รวมทั้งได้มีการแจกจ่ายหนังสือเรียนเพื่อใช้ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ไปแล้ว จะถือว่าการตรวจรับพัสดุกระทำละเมิดต่อองค์การบริหารส่วนจังหวัด และต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทน หรือไม่

คดีนี้ ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาแล้ว สรุปสาระสำคัญได้ว่า ในบันทึกข้อตกลงการซื้อไม่ได้ กำหนดว่า ในหนังสือมีรูปผู้บริหารและสมาชิกสภา อบจ. เมื่อผู้ฟ้องคดีทั้งสามซึ่งเป็นข้าราชการสังกัด อบจ. ดังกล่าว ได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการตรวจรับพัสดุ จึงต้องศึกษาระเบียบที่เกี่ยวข้องเพื่อทำหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้ถูกต้อง การที่มีรูปดังกล่าวในหนังสือซึ่งไม่เป็นไปตามข้อตกลงการซื้อและขัดต่อหนังสือเวียนกระทรวงมหาดไทยในเรื่องดังกล่าว อันถือเป็นการประชาสัมพันธ์ส่วนบุคคลที่ไม่อาจเบิกค่าใช้จ่ายจากทางราชการ และผู้ฟ้องคดีทั้งสามไม่ได้รายงานหัวหน้าฝ่ายบริหารของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น จึงเป็น

การตรวจรับพัสดุที่ไม่ชอบด้วยระเบียบฯ และหนังสือเวียนของกระทรวงมหาดไทยดังกล่าว ซึ่งถือเป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

โดยเฉพาะผู้ฟ้องคดีที่ ๓ ในฐานะเป็นกรรมการตรวจรับพัสดุ กลับเป็นผู้ประสานงานกับผู้ขาย ให้ลงรูปดังกล่าวในหนังสือด้วย ถือได้ว่าเป็นการจงใจปฏิบัติหน้าที่โดยไม่ชอบด้วยระเบียบ และแม่ อบจ. จะมีได้เสียค่าใช้จ่ายเพิ่มในการลงรูปดังกล่าว แต่การที่ไม่ปฏิบัติตามระเบียบฯ ส่งผลให้ อบจ. ต้องจ่ายเงินงบประมาณไปในการประชาสัมพันธ์ภาพถ่ายในหนังสือเรียน จึงถือว่า อบจ. ได้รับความเสียหาย อันเป็นการกระทำละเมิดที่ต้องชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ อบจ. ในส่วนค่าเสียหายนั้น ศาลพิจารณาเห็นว่า เมื่อการลงรูปดังกล่าวไม่มีค่าใช้จ่ายที่ต้องจ่ายเพิ่ม ความเสียหายในส่วนของการประชาสัมพันธ์ส่วนตัวดังกล่าวจึงเป็นความเสียหายที่ไม่อาจคำนวณเป็นเงินได้ เมื่อพิจารณาพฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งการกระทำละเมิดแล้ว เห็นควรกำหนดให้ชดใช้ค่าสินไหม ทดแทนจำนวนร้อยละ ๒ ของความเสียหายทั้งหมด โดยให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ รับผิดชอบร้อยละ ๘๐ และกรรมการ ที่เหลือรับผิดชอบร้อยละ ๒๐ ของค่าเสียหายดังกล่าว (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๑๕๔/๒๕๖๒)

๓. สารความรู้ต่อต้านการทุจริต

เมื่อวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๖๒ จังหวัดอุดรธานีร่วมกับสำนักงาน ป.ป.ช.จังหวัดอุดรธานี กำหนดจัดกิจกรรมวันต่อต้านคอร์รัปชันสากล (ประเทศไทย) ภายใต้แนวคิด “Zero Tolerance คนไทยไม่ทนต่อการทุจริต” โดยปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลชัยจุมพลเข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าวและรับเกียรติบัตรหน่วยงานที่มีผลคะแนนการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใส (ITA) ที่มีคะแนนตั้งแต่ ๘๕ คะแนนขึ้นไป

ในส่วนขององค์การบริหารส่วนตำบลชัยจุมพลได้จัดกิจกรรมต่อต้านคอร์รัปชันสากล (ประเทศไทย) เมื่อวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๒ เพื่อให้คณะผู้บริหาร ข้าราชการ พนักงานและลูกจ้างได้มีส่วนร่วมในกระบวนการต่อต้านการทุจริตและการสร้างสังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต โดยการแสดงเชิงสัญลักษณ์ต่อต้านการทุจริต ประกาศเจตนารมณ์ต่อต้านการทุจริต รวมถึงการจัดนิทรรศการ

